

از داستان تا رمان تاریخی

گارنیک گنورگیان

(دانشگاه دولتی ایروان)

garnikgevorgian@gmail.com

چکیده:

رمان‌های تاریخی فارسی اخیر قرن بیستم و اوایل قرن بیست و یکم اگر چه بر اساس سنت‌های داستان‌های عامیانه قرون وسطایی نوشته می‌شود ولی مشخصاتی آرایه می‌کند که وابسته به جریان‌ات تاریخی امروزی است. نویسندگان این رمان‌ها تیپ قهرمان‌های آثار خودشان را به روشی معرفی می‌کنند که از چهره خیالی به شخص واقعی تبدیل می‌شود.

در رمان‌های تاریخی مشخصات داستان‌های عامیانه زیر خط قرار می‌گیرد و ساختار سوزده‌های این آثار به مرکز حوادث تاریخی امروزی نزدیکتر می‌شود. در این ضمن حجم این حوادث وسیع‌تر می‌شود. این مشخصات اجازه می‌دهد که نویسنده از چهارچوب سنتی ژنر داستان خارج شود و اشخاص مشهور تاریخی را با تمام بزرگی خودشان معرفی کند. قهرمانان اصلی این آثار با روابط همه جانبه‌ای خود در جریان‌ات تاریخی جلوی چشم خواننده نمایان می‌شود.

ادبیات شناسان از تشخیص دقیق ژنر رمان تاریخی نوین خودداری می‌کنند چون که شاخه‌های متنوع رمان در ادبیات جهان بوجود آمده است و از ژنر رمان تاریخی سنتی خیلی دور شده است. این مساله در صورت مطالعه رمان تاریخی فارسی سخت‌تر می‌شود. غیر از مشخصاتی که از ادبیات خارجی اقتباس شده است، رمان تاریخی فارسی سنت‌های نثر قرون میانه فارسی را هم به ارث برده است. مخصوصاً آخرین نکته سبب شده است که رمان تاریخی فارسی از مدل سنتی ژنر رمان تاریخی اروپایی تغییراتی پیدا کند و به پدیده ادبی کاملاً ملی تبدیل شود. موضوع‌های ایاری و مجارایی و عرفانی بیشتر اوقات متن اصلی را تحت الگوری و کنایه قرار می‌گیرد و دلیل کشیدن خواننده را در افکار و مسایل دینی و سیاسی امروزی خاورمیانه می‌شود. در این رمان‌ها زیر الگوری‌های مزبور اصولاً مبارزه خیر و شر در نظر گرفته شده است که برنده آن همیشه خیر است.

واژگان کلیدی: رمان تاریخی، داستان، قهرمان، حوادث تاریخی، ایاری، عامیانه، سنت.